

# Wytyczne MRiRW oraz GIS dla producentów rolnych zatrudniających cudzoziemców przy pracach sezonowych opracowane w związku z rozprzestrzenianiem się SARS-CoV-2

Magdalena Sitarska Data publikacji: 13.04.2021 Data modyfikacji: 19.04.2021

---

## Podstawowym celem wdrażanych procedur jest:

1. Zapewnienie bezpieczeństwa gospodarzom i pracownikom sezonowym przebywającym na terenie gospodarstwa.
2. Umożliwienie pracownikom zza granicy warunków do odbycia 10-dniowej kwarantanny w warunkach gospodarstwa, z możliwością bezpiecznego wykonywania pracy i pobytu.
3. Zmniejszenie liczby kontaktów na terenie gospodarstwa, celem umożliwienia sprawnej identyfikacji osób z najbliższego kontaktu z osobami, które będą wykazywać objawy wskazujące na zakażenie.
4. Utrzymanie płynnej pracy w gospodarstwie z zachowaniem warunków bezpieczeństwa epidemiologicznego.

## W związku z powyższym przez okres obowiązywania na terenie Polski stanu epidemii zalecane jest stosowanie następujących rekomendacji:

- A. Procedur zapobiegawczych dot. zapewnienia transportu i warunków kwarantanny.
- B. Procedur ograniczających szerzenie się wirusa.
- C. Procedur w przypadku podejrzenia zakażenia koronawirusem u pracownika.

W każdym z powyższych punktów wskazane zostały rekomendowane zalecenia. Uwzględniając konieczność zachowania ciągłości produkcji zasadne jest, aby poszczególne elementy procedur zostały wdrożone jak najszybciej, przy czym obiektywny brak możliwości natychmiastowego wdrożenia części procedur nie powinien wstrzymywać wdrożenia pozostałych ich części.

## REKOMENDACJE

### Procedury zapobiegawcze: zapewnienie transportu i warunków kwarantanny

1. Po przekroczeniu granicy RP przez cudzoziemca dokonuje się, obok rutynowych działań służb, obowiązkowego pomiaru temperatury ciała oraz wpisu wszystkich osób przekraczających granicę, oprócz kierowcy, do sytemu EWP celem objęcia 10-dniową kwarantanną. Niektóre osoby przekraczające granice mogą zostać zwolnione z obowiązkowej kwarantanny wjazdowej zgodnie z obowiązującymi przepisami np. osoby:
  - którym wystawiono zaświadczenie o wykonaniu szczepienia ochronnego przeciwko COVID-19 szczepionką, która została dopuszczona do obrotu w Unii Europejskiej,

- posiadające negatywny wynik testu diagnostycznego w kierunku SARS-CoV-2 (antygenowego lub PCR) wykonanego, przed przekroczeniem granicy, w okresie 48 godzin, licząc od momentu wyniku tego testu (dla pracowników z krajów strefy Schengen),
  - z krajów spoza strefy Schengen, które wykonały test diagnostyczny w kierunku SARS-CoV-2 (antygenowy lub PCR) po przyjeździe do Polski, w jednym z laboratoriów wyznaczonych przez Ministra Zdrowia do diagnostyki w kierunku SARS-CoV-2;
  - które zakończyły izolację w warunkach domowych, izolację albo hospitalizację z powodu zakażenia wirusem SARS-CoV-2, nie później niż 6 miesięcy przed dniem przekroczenia granicy Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Pracownicy otrzymują informację pisemną nt. ich obowiązków, zasad kwarantanny, postępowania w przypadku zachorowania (w języku polskim i ojczystym), co zapewnia pracodawca.
  3. Przewóz pracowników sezonowych do konkretnego gospodarstwa rolnego odbywa się transportem zorganizowanym (np. bus) lub transportem zapewnionym przez rolnika - transport indywidualny poprzez osobisty odbiór przy czym każda z osób przed wejściem do pojazdu myje i dezynfekuje ręce oraz zakłada maseczkę zakrywającą nos i usta do czasu dotarcia na miejsce docelowe; rekomenduje się, aby strefa kierowcy była oddzielona od strefy pasażera przesłoną. Kierowca jest obowiązany do stosowania się do aktualnych zasad wynikających z obowiązujących przepisów prawa oraz przekazania informacji dotyczących terminu przekroczenia granicy RP, swoich danych kontaktowych i identyfikacyjnych pojazdu osobie odpowiedzialnej za zatrudnienie cudzoziemców.
  4. Czas przejazdu pracownika sezonowego od momentu przekroczenia granicy RP do docelowego gospodarstwa nie może przekroczyć 24 h. W czasie przerw w trakcie przejazdu – korzystania np. z toalety – konieczna jest maseczka zakrywająca usta i nos, umycie wodą z mydłem lub dezynfekcja rąk przed i po czynnościach higienicznych.
  5. Po przyjeździe do miejsca docelowego pracodawca zatrudniający zobowiązany jest do zgłoszenia PPIS właściwemu ze względu na miejsce lokalizacji gospodarstwa faktycznej listy osób zatrudnionych w gospodarstwie zobowiązanych do odbywania w nim obowiązkowej kwarantanny wraz z numerem telefonu, pod którym można kontaktować się z właścicielem.
  6. Pracownik sezonowy odbywa 10- dniową kwarantannę na terenie gospodarstwa (siedlisko gospodarstwa wraz z działkami do niego należącymi). W trakcie kwarantanny nie można zmienić miejsca pobytu. Pracownicy zamieszkujący u jednego gospodarza i odbywający u niego kwarantannę nie mogą świadczyć pracy na rzecz innego rolnika, nawet jeśli pole sąsiaduje z polem gospodarza, u którego pracownicy są zatrudnieni i zamieszkują.
  7. Każda osoba z dodatnim wynikiem powinna jak najszybciej opuścić gospodarstwo i zostać odizolowana w ramach izolacji instytucjonalnej. Istnieje również możliwość izolacjiw miejscu przebywania (u producenta rolnego), jeśli możliwe jest zapewnienie odosobnionego miejsca do izolacji z osobnym węzłem sanitarnym.
  8. W trakcie pobytu w gospodarstwie, kiedy pracownik jest objęty obowiązkiem odbywania kwarantanny, ma możliwość świadczenia pracy z zastrzeżeniem, że obowiązuje całkowity zakaz opuszczania gospodarstwa w okresie odbywania kwarantanny, ogranicza się kontakt także do niezbędnego minimum z osobami zamieszkującymi dane gospodarstwo. Kontakt z osobami zamieszkującymi gospodarstwa w okresie kwarantanny możliwy jest jedynie przy zachowaniu reżimu sanitarnego tj. zachowanie bezpiecznej odległości min 1,5 m, stosowanie środków ochrony indywidualnej oraz higieny rąk. Transport pomiędzy siedliskiem gospodarstwa, a działkami do niego należącymi (jeżeli nie ma możliwości bezpośredniego przemieszczania się pomiędzy tymi nieruchomościami) może odbywać się wyłącznie własnym środkiem transportu gospodarstwa, w małych grupach – preferuje się, aby był realizowany zgodnie z organizacją zakwaterowania. W trakcie transportu kierowca i pasażerowie stosują maseczki zasłaniające usta i nos. Rekomenduje się, aby strefa kierowcy była oddzielona od strefy pasażera przesłoną. Niedopuszczalne są postoje na trasie, wychodzenie z pojazdu, kontakt z innymi, postronnymi osobami.

9. W czasie odbywania kwarantanny Policja sprawuje dozór nad osobami obowiązany do jej odbycia; złamanie obowiązku grozi karą w wysokości do 30 tys. zł (ok. 7 100 USD, 6 600 EUR, 190 840 UAH).
10. Należy zapewnić osobom kwarantannowanym odpowiednie warunki zakwaterowania z pełnym węzłem sanitarnym i wydzielonymi pomieszczeniami do pobytu. W przypadku dużej liczby pracowników w gospodarstwie należy wydzielić oddzielne kwatery (oddzielne wejścia) dla niewielkich grup osób – do max 10 pracowników, i tak zorganizować ich pobyt, aby w okresie odbywania kwarantanny grupy nie stykały się blisko ze sobą zarówno w pracy, jak i poza nią, w pomieszczeniach socjalnych, podczas transportu na pole/miejsce wykonywania pracy, na podwórku, itp., Takie postępowanie pozwoli, aby w przypadku wystąpienia zakażenia u jednego z pracowników kwarantanną zostały objęte tylko osoby z bliskiej styczności z nim, z danej grupy, a nie wszyscy pracownicy.
11. Zaleca się, aby pracownicy sezonowi w trakcie kwarantanny, którzy prowadzą zbiór owoców miękkich (maliny, truskawki, jagody etc) i warzyw zielonych jedzonych na surowo (sałata, rukola, szpinak etc) oraz pracujący przy obróbce (np. obieranie, krojenie owoców, porcjowanie etc) żywności przeznaczonej do bezpośredniego spożycia stosowali przez cały czas pracy zarówno maseczki zakrywające usta i nos jak również rękawiczki jednorazowe, które muszą być często zmieniane. Wszelkie objawy choroby zakaźnej, w tym ze strony układu pokarmowego, skutkują koniecznością odsunięcia pracownika od wszelkich prac związanych z płodami rolnymi/ żywnością.
12. Należy zapewnić systematyczne wietrzenie wszystkich pomieszczeń, w których przebywają ludzie.
13. Rekomenduje się wyłączenie z użytkowania pomieszczenia, w których mogą tworzyć się skupiska ludzi takie jak wspólne sale telewizyjne, stołówki.
14. Podczas pobytu w gospodarstwie pracownik sezonowy musi mieć zapewniony bieżący dostęp do wody, mydła, środków do dezynfekcji rąk, papieru higienicznego jednorazowego (chusteczki higieniczne, ręcznik papierowy), koszy na odpady wyłożonych jednorazowymi workami itp. po to, aby umożliwić mu możliwość zachowania wymagań higienicznych (właściwa higiena rąk, stosowanie odpowiednich środków do dezynfekcji, higiena podczas kaszlu, kichania).
15. Zatrudniający rolnik powinien mieć listę telefonów do każdej z osób, a także przekazać pracownikom najważniejsze numery telefonów (pogotowie ratunkowe, infolinia NFZ).

## Procedury ograniczające rozpowszechnienie się wirusa

1. Gospodarstwo zapewnia zatrudnionym pracownikom środki ochrony osobistej, w tym maseczki zakrywające usta i nos, w zależności od potrzeb i specyfiki pracy, niejałowe rękawiczki ochronne, środki do dezynfekcji i mycia rąk oraz do mycia i dezynfekcji powierzchni.

Do dezynfekcji rąk i powierzchni powinny być stosowane produkty biobójcze, które zostały wpisane do ogólnodostępnego Wykazu Produktów Biobójczych, widniejącego na stronie internetowej Urzędu Rejestracji Produktów Leczniczych Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych pod linkiem <http://bip.urpl.gov.pl/pl/biuletyny-i-wykazy/produkty-biob%C3%B3jcze>.

2. Gospodarz wywiesza w miejscach zakwaterowania i wykonywania pracy instrukcje dot. mycia i dezynfekcji rąk, zdejmowania i zakładania rękawiczek, zdejmowania i zakładania maseczki (w języku polskim i języku ojczystym pracowników).
3. Gospodarstwo dysponuje termometrem - optymalny bezdotykowy pomiar temperatury. W przypadku innego termometru - dezynfekcja obowiązuje po każdym jego użyciu. Pomiar temperatury jest wykonywany u pracowników przynajmniej 1 raz dziennie przez wyznaczoną osobę, optymalnie przed rozpoczęciem pracy. Gospodarz powinien uzyskać zgodę pracownika na pomiar temperatury. Temperatura powyżej 37C kwalifikuje do odsunięcia pracownika od świadczenia pracy, pozostania na kwaterze i częstszego pomiaru temperatury. Jeśli temperatura rośnie wskazana jest teleporada medyczna.
4. Właściciel gospodarstwa powinien zapewnić pracownikom możliwość kontaktu z lekarzem i skorzystania z teleporady medycznej.

5. Pracownicy powinni zostać zapoznani z wytycznymi dotyczącymi postępowania podczas epidemii takimi jak:
- Przed rozpoczęciem pracy, obowiązkowo należy umyć ręce wodą z mydłem.
  - Zachować bezpieczną odległość od rozmówców i współpracowników minimum 1,5 m. Jeśli nie ma możliwości zachowania bezpiecznej odległości na stanowisku pracy rekomenduje się w czasie pracy zasłonięcie ust i nosa maseczką.
  - Regularnie często i dokładnie myć ręce wodą z mydłem zgodnie z instrukcją znajdującą się przy umywalce i dezynfekować osuszone dłonie środkiem na bazie alkoholu (min. 60%).
  - Podczas kaszlu i kichania zakryć usta i nos zgiętym łokciem lub chusteczką – jak najszybciej wyrzucić chusteczkę do worka/kosza i umyć ręce.
  - Starać się nie dotykać dłońmi okolic twarzy, zwłaszcza ust, nosa i oczu.
  - Dołożyć wszelkich starań, aby stanowiska pracy były czyste i higieniczne, szczególnie po zakończonym dniu pracy (jeśli nie jest to pole).
  - Należy dbać o higienę w miejscu zakwaterowania; mycie i dezynfekcja toalet – przynajmniej 3 razy dziennie leży po stronie pracowników. Środki do mycia i dezynfekcji zapewnia gospodarz, który nadzoruje procesy higieniczne.
  - Gospodarz zapewnia pranie odzieży, pościeli itp.; pranie powinno odbywać się w temperaturze, co najmniej 60 stopni C z dodatkiem detergentu.
  - Gospodarz zapewnia regularne (kilka razy w ciągu dnia) czyszczenie powierzchni wspólnych, z którymi stykają się pracownicy, np. klamki drzwi wejściowych, poręcze, blaty, oparcia krzeseł.
  - Należy unikać powitania poprzez podawanie ręki, pocałunki, przytulanie.
  - W miarę możliwości czynności w pomieszczeniach zamkniętych należy wykonywać przy otwartych lub uchylonych oknach.
6. Zaleca się, aby praca w gospodarstwie odbywała się w niewielkich grupach (tak jak przy podziale na kwatery), z zachowaniem co najmniej 1,5 metrowej odległości między pracownikami i praca w maseczkach osłaniających usta i nos.
7. Zaleca się wprowadzenie różnych godzin przerw, zmniejszenie liczby pracowników korzystających ze wspólnych obszarów w tym samym czasie (np. przez rozłożenie przerw na posiłki).
8. Pomiędzy wymianą grup należy zachować odstęp czasowy umożliwiający przewietrzenie pomieszczenia pracy (jeśli odbywa się ona w pomieszczeniu), ewentualnie przeprowadzenie czynności porządkowych, w tym dezynfekcji powierzchni często dotykanych, w zależności od rodzaju pomieszczenia i specyfiki pracy.
9. Posiłki powinny być pracownikom dostarczane w naczyniach jednorazowych lub w pojemnikach zbiorczych, w taki sposób, aby łatwo można było rozdzielić posiłki w poszczególnych grupach. Jeśli stosowane są naczynia i sztucce wielorazowego użytku, powinny być myte w wodzie z użyciem detergentu w temperaturze powyżej 60 C, a o ile to możliwe - wyparzane. Dopuszcza się, aby pracownicy posiadali swoje naczynia i sztucce, do użytku wyłącznie indywidualnego.
10. Przy pracach na polu, jak również innych pracach rolniczych np. sortowanie, obieranie, krojenie, stanowiska pracy poszczególnych osób powinny być oddalone od siebie o co najmniej 1,5 metra.
11. Rekomenduje się wyznaczenie w gospodarstwie osób (osoby) do kontaktu z pracownikami sezonowymi, które będą odpowiedzialne m.in. za transport na pole/ do miejsca pracy, dostarczanie żywności oraz realizację najpilniejszych potrzeb życiowych pracowników (woda pitna, materiały sanitarno-higieniczne itp.). Osoby te mają ściśle przestrzegać zasad higieny i reżimu sanitarnego (w tym: stosowanie maseczek zakrywających usta i nosa, rękawiczek jednorazowych lub dezynfekcji/ mycia rąk, zachowanie odległości od innych osób min.1,5 m).
12. Rekomenduje się wyznaczenie w gospodarstwie osób (osoby) do kontaktu zewnętrznego. Osoby te nie mogą mieć kontaktu z pracownikami sezonowymi i innymi, przebywającymi w

kwarantannie. Osoby te mogą kontaktować się z otoczeniem gospodarstwa w tym dostarczać płody rolne do skupu, realizować zakupy itp., pod warunkiem, że nie występują u nich objawy wskazujące na chorobę zakaźną.

13. W przypadku, gdy w gospodarstwie wystąpi przypadek zachorowania, gospodarstwo kontynuuje swoją produkcję, z wyłączeniem osób, które miały bezpośredni kontakt z osobą zakażoną.

## **Procedury w przypadku podejrzenia lub stwierdzenia zakażenia koronawirusem u pracownika**

1. Każda osoba zakażona, co potwierdzone zostało badaniem laboratoryjnym, powinna jak najszybciej opuścić gospodarstwo i zostać odizolowana w ramach izolacji instytucjonalnej. Możliwa jest izolacja osoby z dodatnim wynikiem w gospodarstwie, pod warunkiem zapewnienia przez pracodawcę oddzielnego pomieszczenia z węzłem sanitarnym i zapewnienia zakażonemu przynajmniej podstawowych warunków socjalno - bytowych na czas przebywania w izolacji.
2. Pracownicy powinni zostać poinstruowani, że w przypadku wystąpienia niepokojących objawów chorobowych zabronione jest świadczenie pracy. Powinni pozostać w miejscu zakwaterowania i skontaktować się telefonicznie z wyznaczoną do kontaktu osobą.
3. Osoba wyznaczona w gospodarstwie do kontaktu z zakażonymi i kwarantannowanymi pracownikami powiadamia gospodarza/ pracodawcę i kontaktuje się z lekarzem w celu ustalenia postępowania. W razie pogarszania się stanu zdrowia pracownika konieczny jest kontakt z numerem 999 lub 112.
4. Zaleca się bieżące śledzenie informacji Głównego Inspektora Sanitarnego i Ministra Zdrowia, dostępnych na stronach [gis.gov.pl](https://gis.gov.pl) lub <https://www.gov.pl/web/koronawirus/>, a także obowiązujących przepisów prawa.
5. W przypadku wystąpienia u pracownika wykonującego swoje zadania na stanowisku pracy niepokojących objawów sugerujących zakażenie koronawirusem należy niezwłocznie odsunąć go od pracy i przewieźć transportem indywidualnym do miejsca zakwaterowania. Osoba powinna mieć założoną maseczkę zakrywającą usta i nos. Należy skontaktować się z lekarzem korzystając z teleporady udzielanej w ramach podstawowej opieki zdrowotnej i stosować się ściśle do wskazówek lekarza oraz stosować się ściśle do wydawanych instrukcji i poleceń oraz postępować jak w pkt. C.3.
6. Pracownik powinien oczekiwać na transport medyczny w wyznaczonym pomieszczeniu, w którym jest możliwe czasowe odizolowanie go od innych osób. Pomieszczenie to powinno być następnie gruntownie wywietrzone i zdezynfekowane.
7. Rekomenduje się niezwłoczne ustalenie osób z bliskiej styczności z zakażonym. Osoby te następnie należy wskazać pracownikowi Państwowej Inspekcji Sanitarnej (podczas rozmowy telefonicznej lub poprzez formularz „Zgłoś kwarantannę”). Osoby z bliskiej styczności będą poddane kwarantannie.
8. Zaleca się ustalenie obszaru w obiekcie, w którym poruszał się i przebywał pracownik, przeprowadzenie rutynowego sprzątnięcia tego obszaru, zgodnie z obowiązującymi procedurami oraz zdezynfekowanie powierzchni dotykowych (klamki, poręcze, uchwyty itp.).
9. Rekomenduje się stosowanie się do zaleceń państwowego powiatowego inspektora sanitarnego przy ustalaniu, czy należy wdrożyć dodatkowe procedury, w tym w stosunku do innych osób, biorąc pod uwagę zaistniały przypadek.
10. W każdym miejscu zakwaterowania pracowników należy przygotować oddzielne pomieszczenie, które będzie pełnić rolę „izolatki”. W przypadku pracownika, u którego wystąpiły objawy wskazujące na możliwość zakażenia SARS-CoV-2 należy umieścić go w izolatce do czasu uzyskania teleporady, podczas której lekarz, na podstawie objawów, wykluczy możliwość choroby COVID-19 lub otrzymania negatywnego wyniku testu. Osoby z

dotatnim wynikiem testu umieszczane są w izolatce do czasy przetransportowania do izolatorium (chyba że w gospodarstwie przewidziane jest osobne miejsc do odbywania izolacji z własnym węzłem sanitarnym).

### Informacja dodatkowa:

Rolnik, który jest objęty obowiązkową kwarantanną może prowadzić prace w obrębie gospodarstwa rolnego. Jednocześnie za gospodarstwo rolne, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (Dz. U. 2019, poz. 1362), należy rozumieć gospodarstwo rolne w rozumieniu Kodeksu cywilnego, w którym powierzchnia nieruchomości rolnej, albo łączna powierzchnia nieruchomości rolnych jest nie mniejsza niż 1 ha. Kodeks cywilny natomiast uważa za gospodarstwo rolne grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeżeli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą, oraz prawami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego. Dla przyjęcia, że poszczególne grunty stanowią jedno gospodarstwo rolne nie ma decydującego znaczenia ich wzajemne położenie, a więc to czy tworzą one zwarty kompleks, czy też są rozproszone, lub czy znajdują się w granicach administracyjnych jednej, czy też kilku gmin. Istotne jest ich funkcjonalne powiązanie, które pozwala na stwierdzenie, że stanowią one zorganizowaną całość gospodarczą. Uwzględniając powyższe możliwe jest prowadzenie prac przez rolnika będącego na kwarantannie na oddalonej działce nawet, jeśli musi on dojechać na to pole poruszając się po drogach wspólnych. Kluczowe dla zachowania bezpieczeństwa epidemiologicznego jest jednak, aby przestrzegać reguł dystansu fizycznego od innych osób, a dojazd na miejsce wykonywania pracy możliwy jest tylko własnym środkiem transportu (nie można korzystać z transportu publicznego) samodzielnie lub w towarzystwie osób, które razem odbywają kwarantannę w jednym gospodarstwie. W przypadku osoby, który przebywa w izolacji (co oznacza, że potwierdzono u niego laboratoryjnie zakażenie SARS-CoV-2) nie ma możliwości prowadzenia prac polowych.